Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/4206

20.8.2025

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Reindustrializacja Europy – szansa dla przedsiębiorstw, pracowników i obywateli w kontekście kryzysu związanego z kosztami utrzymania

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2025/4206)

Sprawozdawca: **Andrés BARCELÓ DELGADO (ES-I)**

Współsprawozdawczyni: **Monika SITÁROVÁ (SK – Kat. 2)**

Doradczynie i doradcy	Vega GIL OYAREGUI (z ramienia sprawozdawcy Grupy I) Juan José LUIS DELGADO (z ramienia współsprawozdawczyni Kategorii 2)
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	5.12.2024
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Organ odpowiedzialny	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemyśle (CCMI)
Data przyjęcia przez sekcję	4.6.2025
Data przyjęcia na sesji plenarnej	18.6.2025
Sesja plenarna nr	597
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	197/0/2

PREAMBUŁA

Niniejsza opinia jest częścią szerszego pakietu opinii EKES-u dotyczących kryzysu związanego z kosztami utrzymania. W ramach tego pakietu EKES analizuje różne aspekty tego wyzwania politycznego oraz przedstawia kompleksowy i szeroki zestaw zaleceń dla europejskich i krajowych decydentów, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Pakiet obejmuje siedem opinii sektorowych ([1]) – każda jest poświęcona innemu powiązanemu obszarowi polityki. Ponadto w opinii ogólnej ([2]) przedstawiono nadrzędne zalecenia polityczne mające pomóc zaradzić kryzysowi związanemu z kosztami utrzymania i budować odporność na przyszłe kryzysy.

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji „Kompas konkurencyjności", która koncentruje się na poprawie konkurencyjności gospodarki UE w celu zniwelowania różnicy w stosunku do USA i Azji. Opracowanie Kompasu konkurencyjności musi obejmować jasne wskaźniki wydajności, aby umożliwić instytucjom UE i zainteresowanym stronom monitorowanie realizacji wszystkich zadań zawartych w Kompasie. Aby poprawić konkurencyjność UE, potrzebne są również zwiększone inwestycje prywatne i publiczne.

([1]) Opinie EKES-u: *Reindustrializacja Europy – szansa dla przedsiębiorstw, pracowników i obywateli w kontekście kryzysu związanego z kosztami utrzymania*, *Walka z kryzysem – środki na rzecz odpornej, spójnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu gospodarki europejskiej* (Dz.U. C, C/2025/3195, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3195/oj), *Jak dysfunkcje jednolitego rynku przyczyniają się do wzrostu kosztów utrzymania* (Dz.U. C, C/2025/3189, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3189/oj), *Stopniowe wycofywanie dopłat do paliw kopalnych przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności Europy, łagodzeniu kryzysu kosztów utrzymania i promowaniu sprawiedliwej transformacji* (Dz.U. C, C/2025/3191, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3191/oj), *Rozdrobnienie łańcuchów dostaw i wpływ na kryzys związany z kosztami utrzymania* (Dz.U. C, C/2025/4209, 17.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4209/oj), *Jak zaradzić utracie siły nabywczej i ryzyku rosnących nierówności, wykluczenia i marginalizacji* (Dz.U. C, C/2025/4208, 17.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4208/oj), *Podwyżki cen w transporcie, energetyce i mieszkalnictwie: rola usług publicznych dobrej jakości w rozwiązaniu problemu wysokich kosztów utrzymania* (Dz.U. C, C/2025/3192, 2.7.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3192/oj).

([2]) Opinia ECO/660 „Zalecenia zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego dotyczące kryzysu związanego z kosztami utrzymania" (w trakcie opracowywania).

1.2. Program prac Komisji na 2025 r. obejmuje Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii. EKES chce, by Komisja zagwarantowała, że plan zabezpieczy dostawy energii elektrycznej i zapewni stabilne, konkurencyjne i przewidywalne ceny. Powinien on również obejmować energię niskoemisyjną, pochodzącą ze źródeł odnawialnych i odnawialnych paliw pochodzenia niebiologicznego (RFNBO).

1.3. Otwarta autonomia strategiczna musi być sercem procesu reindustrializacji, zapewniając dostęp do surowców, dywersyfikując źródła i czyniąc gospodarkę unijną bardziej odporną. Aby zachęcić przedsiębiorstwa do produkcji w UE, EKES zaleca przyjęcie polityki przemysłowej, której podstawą jest podejście oparte na łańcuchu wartości. Podejście to podkreśla jednakowo istotne znaczenie zarówno działań na wyższym, jak i niższym szczeblu transformacji. Można to osiągnąć poprzez zwiększenie liczby partnerstw z krajami spoza UE i usprawnienie procedur wydawania pozwoleń – przy respektowaniu norm społecznych i środowiskowych oraz dotyczących rynku pracy – w celu wsparcia rozwoju własnego przemysłu wydobywczego UE.

1.4. Prawodawcy UE muszą wykorzystać nadchodzący akt w sprawie przyspieszenia dekarbonizacji przemysłu, aby zapewnić zrównoważony charakter alternatywnych modeli biznesowych i modeli gospodarki o obiegu zamkniętym, oferując przyspieszone wydawanie zezwoleń oraz wsparcie finansowe i polityczne dla przedsiębiorstw zaangażowanych w transformację. Propozycja aktu w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym powinna wysłać jasny sygnał wsparcia dla przedsiębiorstw działających w obiegu zamkniętym, zapewniając inwestorów, że UE jest idealnym środowiskiem do opracowywania czystych rozwiązań.

1.5. W proces reindustrializacji należy wkomponować dialog społeczny, w tym rokowania zbiorowe, aby wzmocnić społeczny aspekt jednolitego rynku.

1.6. Reindustrializacja wymaga specjalnego programu innowacji z konkretnymi celami, które obejmują zarówno istniejące gałęzie przemysłu, jak i nowe rozwiązania i opierają się na dialogu społecznym. Ten program wymaga inwestycji publicznych, którym musi towarzyszyć warunkowość społeczna określona w Pakcie dla czystego przemysłu.

1.7. EKES sugeruje, by UE promowała programy partnerstwa publiczno-prywatnego w celu pobudzenia inwestycji przemysłowych, ze specjalną sekcją poświęconą promowaniu przedsiębiorczości młodzieży w sektorze wytwórczym. Program powinien wspierać współpracę między instytucjami publicznymi i firmami prywatnymi w celu przyspieszenia innowacji i wprowadzania na rynek nowych technologii.

1.8. EKES wnosi, by przyszły wniosek Komisji w sprawie unii umiejętności przewidywał bezpośrednie uznawanie i walidację umiejętności pracownic i pracowników w całej UE po uznaniu ich przez organy publiczne jednego państwa członkowskiego, co zmniejszyłoby obciążenia biurokratyczne. Komisja musi uruchomić ogólnounijny program promowania godziwie opłacanych praktyk zawodowych wśród młodszych pokoleń, wspierając bardziej odporną siłę roboczą. Powinien on również dostarczać narzędzia do przewidywania zmian i zarządzania nimi, oferując w ramach dialogu społecznego sprawiedliwą ścieżkę transformacji obejmującą podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników.

1.9. System czystych zamówień publicznych jest okazją do pobudzenia i uznania wysiłków na rzecz zrównoważonego rozwoju podejmowanych przez przedsiębiorstwa w UE w sposób niedyskryminacyjny.

1.10. Z myślą o zwiększeniu konkurencyjności oraz utrzymaniu i rozwoju produkcji przemysłowej w Unii Europejskiej EKES pragnie, aby pakiety zbiorcze zapewniły przedsiębiorstwom i pracownikom spójność regulacji i pewność prawa, usprawniły procedury wydawania pozwoleń, czyniąc je jaśniejszymi, szybszymi i bardziej przewidywalnymi, zmniejszyły przepływy pracy związane z raportowaniem i wyeliminowały zbędne raportowanie. Dostęp do rynku i przestrzeganie przepisów może przedsiębiorstwom ułatwić również harmonizacja norm w zakresie czystych technologii w całej UE.

2. **Uwagi ogólne**

2.1. Podczas gdy niektóre wskaźniki makroekonomiczne sugerowałyby, że gospodarka UE radzi sobie w akceptowalny sposób z niższą inflacją, bardzo niską stopą bezrobocia i niższymi kosztami energii niż podczas kryzysu energetycznego w 2022 r., badanie Eurobarometr przeprowadzone przez Komisję Europejską jesienią 2022 r. wykazało, że **rosnące koszty utrzymania** były najpilniejszym zmartwieniem dla 93 % obywateli UE ([3]). To odczucie utrzymuje się: koszty życia (42 %) i sytuacja gospodarcza (41 %) były głównymi tematami, które zmotywowały obywateli Europy do głosowania w ostatnich wyborach europejskich w czerwcu ubiegłego roku ([4]). Ponadto zgodnie z najnowszym badaniem na dużą skalę przeprowadzonym przez Eurofound w 2024 r. „więcej respondentów zgłosiło trudności ze związaniem końca z końcem w porównaniu z rokiem poprzednim, przy czym 30 % respondentów stwierdziło, że związanie końca z końcem było trudne lub bardzo trudne, w porównaniu z 22 % w 2023 r." ([5]).

2.2. Europa zmaga się obecnie z **dwojakim wyzwaniem**, jakim jest rozwiązanie kryzysu związanego z kosztami utrzymania i odwrócenie długoterminowych skutków dezindustrializacji. Obie kwestie są ze sobą ściśle powiązane i mają istotne konsekwencje dla przedsiębiorstw, pracowników i obywateli w całej Unii.

2.3. Główne przyczyny **kryzysu związanego z kosztami utrzymania** są następujące:

2.3.1. **Inflacja**, napędzana szybkim ożywieniem gospodarczym po COVID-19, wzrosła w 2021 r., osiągając stopę 2,9 %. Wojna w Ukrainie i kryzys energetyczny sprawiły, że w 2022 r. stopa inflacji wzrosła do 9,2 %. Następnie ta stopa nieznacznie spadła do 6,4 %, po czym osiągnęła umiarkowany poziom 2,6 % w 2024 r. Nastroje inflacyjne są jednak bardzo silne, ponieważ towary z koszyka zakupów gospodarstw domowych wykazują stały trend wzrostowy ([6]). Inflacja znacznie zmniejszyła siłę nabywczą, wywierając ogromną presję finansową na gospodarstwa domowe o średnich i niskich dochodach.

2.3.2. Chociaż hurtowe **ceny energii elektrycznej i gazu** znacznie spadły od końca 2022 r., pozostają około dwukrotnie wyższe od historycznie niskich poziomów, a na ich wahania wpływają działania regulacyjne, warunki rynkowe i trwające napięcia geopolityczne ([7]). Niedawna reforma rynku energii elektrycznej nie przyniosła pożądanych rezultatów, ponieważ ranking cenowy (system cen krańcowych) uniemożliwia konsumentom czerpanie pełnych korzyści z wdrażania energii odnawialnej. Sprawozdanie Maria Draghiego pokazuje dużą różnicę w cenach energii elektrycznej i gazu między UE a USA ([8]). Koszty energii pozostają kluczowym problemem nie tylko dla przemysłu, który wraz z transportem jest jednym z jej największych odbiorców, ale również dla gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

2.3.3. Wpływ na **nierówności ekonomiczne** był zróżnicowany i wielowymiarowy: na dochody, dostęp do opieki zdrowotnej i edukację. Przewiduje się, że w 2024 r. płace realne w UE będą nadal o 1,1 % poniżej poziomu z 2019 r. Wiele gospodarstw domowych o niskich i niższych średnich dochodach nadal odczuwa negatywny wpływ okresu wysokiej inflacji na ich siłę nabywczą". W szczególności deprywacja materialna i społeczna oraz trudna sytuacja finansowa pracowników utrzymują się na wysokim poziomie w porównaniu z poziomami sprzed 2022 r. ([9]) Jednocześnie niektóre grupy społeczne zostały bardziej nimi dotknięte niż inne. Najbardziej ucierpieli pracownicy o niskich kwalifikacjach, kobiety i młodzi ludzie. Długotrwałe efekty nie zostały jeszcze zbadane ([10]).

2.3.4. Kryzys kosztów utrzymania, gwałtownie rosnące ceny energii i wpływ pandemii COVID-19 zaostrzyły kwestie **przystępności cenowej mieszkań**. Dodatkowo, czynniki strukturalne, takie jak urbanizacja, zmiany demograficzne i spekulacyjne inwestycje w nieruchomości spowodowały wzrost kosztów mieszkaniowych ([11]). Nadmierne koszty mieszkaniowe dotykają nie tylko gospodarstwa domowe o niskich dochodach, ale także gospodarstwa domowe o średnich dochodach i młodych ludzi. Przystępne cenowo mieszkania są prawdopodobnie głównym wyzwaniem dla młodych ludzi, uniemożliwiając im rozpoczęcie samodzielnego życia. Podczas gdy pod koniec 2023 r. sytuacja młodych ludzi na rynku pracy była korzystniejsza niż w ostatnich latach, na ich drodze do niezależności pozostało wiele przeszkód, takich jak rosnące koszty utrzymania i niemożność wyprowadzenia się z domu rodzinnego ([12]).

([3]) Eurobarometr 2022.
([4]) Eurobarometr 2024.
([5]) Jakość życia w UE w 2024 r. – wyniki e-ankiety dotyczącej życia i pracy w UE, 2025 r., Eurofound.
([6]) Eurostat.
([7]) Ceny i koszty energii w Europie, 2024, Komisja Europejska.
([8]) Sprawozdanie Maria Draghiego w sprawie przyszłości europejskiej konkurencyjności.
([9]) Labour market and wage developments in Europe - Annual report 2024. [Zmiany na rynku pracy i w zakresie wynagrodzeń w Europie, Raport roczny 2024], DG ds. Środowiska, Komisja Europejska.
([10]) Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn, 2021 r.
([11]) Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, 2024 r.
([12]) Eurofound 2023.

2.4. **Dezindustrializacja** w Europie

W ciągu ostatnich kilku dekad Europa przeszła wciąż trwający proces dezindustrializacji, charakteryzujący się stałym spadkiem udziału przemysłu wytwórczego w całej gospodarce. W ostatnich latach udział przemysłu w PKB spadł z 21,0 % w 2005 r. do 18,5 % w 2022 r. ([13]) Od 2008 r. liczba miejsc pracy w sektorze produkcji spada na całym kontynencie w niepowstrzymanym tempie, a wpływ tego zjawiska dotyczy nie tylko stanowisk wymagających niskich kwalifikacji, ale także wysoko wykwalifikowanych specjalistów ([14]). Zmiana ta była spowodowana kilkoma czynnikami:

2.4.1. Globalizacja: tradycyjnie firmy przenosiły do innych krajów łańcuchy dostaw i swoje zdolności produkcyjne w celu obniżenia kosztów. Przenoszenie produkcji do regionów o niższych kosztach pracy spowodowało offshoring produkcji, co doprowadziło do zamknięcia fabryk i utraty miejsc pracy w Europie.

2.4.2. Opóźnienia w adaptacji technologicznej i niedoinwestowanie innowacji: Postępy w automatyzacji i cyfryzacji zmniejszyły popyt na tradycyjne miejsca pracy w przemyśle, powodując niedopasowanie umiejętności siły roboczej do potrzeb nowoczesnych branż.

2.4.3. Koncentracja polityki na usługach: wiele gospodarek europejskich nadaje coraz większy priorytet sektorom zorientowanym na usługi, co w niektórych przypadkach prowadzi do zwracania mniejszej uwagi na tradycyjną produkcję. Ta zmiana przyczyniła się do upadku działalności przemysłowej, unaoczniając potrzebę bardziej wyważonego podejścia politycznego.

2.4.4. Ważną rolę w procesach dezindustrializacji odegrały również unijna polityka handlowa i przemysłowa, polityka ochrony środowiska i polityka regulacyjna, zmiany demograficzne i niedobory siły roboczej, brak odpowiednich inwestycji oraz malejąca konkurencyjność.

2.4.5. Konsekwencje dezindustrializacji były daleko idące. Regiony, które niegdyś rozwijały się dzięki produkcji, doświadczyły stagnacji gospodarczej, wyższych stóp bezrobocia i pogłębiających się różnic regionalnych. Utrata zdolności przemysłowych zwiększyła również zależność Europy od importu, narażając kontynent na podatność na zagrożenia w globalnych łańcuchach dostaw i na rynkach energii, jak pokazały doświadczenia z pandemii COVID-19.

2.5. **Przemysł powraca do agendy politycznej**

Reindustrializacja byłaby najlepszym wyborem i oferuje strategiczną ścieżkę do:

2.5.1. Zwiększenia odporności ekonomicznej: wzrost całkowitego kosztu posiadania, wzrost płac (również w krajach spoza UE), rosnące koszty transportu, rosnące cła importowe i rosnące koszty powiązane oraz potencjalne zakłócenia dostaw zmniejszają zwykłą przewagę kosztową outsourcingu łańcuchów dostaw. Zwiększając lokalną produkcję i zmniejszając zależność od niestabilnych globalnych łańcuchów dostaw, Europa może wzmocnić swoją stabilność gospodarczą i strategiczną autonomię.

2.5.2. Wspieranie innowacji: przemysł jest główną siłą napędową innowacji w zakresie produktów, procesów i usług. Nowe wyzwania związane z cyfryzacją i sztuczną inteligencją, robotyką i gospodarką o obiegu zamkniętym stanowią istotną szansę dla UE. Reindustrializację kształtuje obecnie i definiuje przemysł 5.0. Celem jest stworzenie nowoczesnej, konkurencyjnej i zrównoważonej bazy przemysłowej.

2.5.3. Promowania zrównoważonego rozwoju: włączenie zrównoważonych praktyk i gospodarki o obiegu zamkniętym do działalności przemysłowej może pomóc UE w osiągnięciu ambitnych celów klimatycznych przy jednoczesnym zmniejszeniu zależności od surowców i stworzeniu nowych możliwości rynkowych.

2.5.4. Zapewnienia wysokiej jakości i bezpiecznych miejsc pracy wraz ze stałym dialogiem społecznym: przemysł napędza zatrudnienie i zapewnia integrację i stabilność społeczną.

2.5.5. W niektórych krajach przyjęcie metodyki wykupu przez spółdzielnię pracowniczą okazało się udanym doświadczeniem, które można również rozpowszechnić w innych państwach UE. Dzięki odpowiedniej strukturze można oszczędzić miejsca pracy i chronić zakłady produkcyjne.

([13]) National accounts and GDP (Rachunki narodowe i PKB) Eurostat, 2024 r.
([14]) The changing structure of employment in the EU: Annual Review 2023. (Zmieniająca się struktura zatrudnienia w UE: Przegląd roczny 2023) Eurofound, 2023.

2.6. **Kontekst polityki strategicznej**:

Dzięki inicjatywom politycznym zgodnym ze sprawozdaniem Draghiego na temat konkurencyjności UE oraz inicjatywom Komisji Europejskiej, unijny przemysł musi zlikwidować lukę w stosunku do swoich głównych partnerów handlowych, takich jak USA i Chiny.

2.6.1. Pakt dla czystego przemysłu proponuje jasną ścieżkę do skoncentrowania się na dekarbonizacji, czystych technologiach i zachęcaniu do inwestycji. Komisja pomoże zbudować ramy regulacyjne sprzyjające wzrostowi, wspierając przemysł w jego wysiłkach na rzecz innowacji, zwiększania skali, wytwarzania produktów i świadczenia usług, współpracując ze wszystkimi zainteresowanymi stronami w celu zapewnienia ukierunkowanych rozwiązań dla każdego łańcucha wartości.

2.6.2. W Kompasie konkurencyjności, opartym na zaleceniach ze sprawozdania Maria Draghiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności, określono trzy główne obszary działania: innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność, bezpieczeństwo i odporność oraz pięć działań przekrojowych: uproszczenie, obniżenie barier dla jednolitego rynku, finansowanie konkurencyjności, promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy oraz harmonizację i koordynację polityk na szczeblu unijnym i krajowym. Kompas zapewni „bezprecedensowe" ograniczenie biurokracji, ze szczególnym naciskiem na europejskie MŚP, i będzie obejmował narzędzie koordynacji konkurencyjności, aby pomóc państwom członkowskim we współpracy nad projektami o wspólnym znaczeniu strategicznym.

3. **Uwagi szczegółowe**

3.1. Zajmując się podstawowymi przyczynami dezindustrializacji i kryzysu kosztów utrzymania, Europa może wykorzystać ten moment, aby ożywić swoją gospodarkę, wzmocnić siłę roboczą i poprawić jakość życia swoich obywateli. Oto kilka kluczowych aspektów i możliwości:

W przypadku przedsiębiorstw:

3.1.1. Reindustrializacja oferuje możliwość wykorzystania zaawansowanych technologii, wspierania **innowacji** i zwiększania globalnej **konkurencyjności**. Europejski przemysł może stanąć na czele transformacji ekologicznej i cyfrowej.

3.1.2. Poprzez ponowny wzrost produkcji i jej repatriację przedsiębiorstwa mogą ograniczyć ryzyko związane z zakłóceniami w globalnym **łańcuchu dostaw** i ustabilizować koszty.

3.1.3. Przyjęcie **zrównoważonych praktyk** zgodnych z celami klimatycznymi UE może odblokować nowe rynki dla przyjaznych dla środowiska produktów i usług.

W przypadku pracowników:

3.1.4. Ponowne skupienie się na przemyśle może zapewnić **dobrze płatne, stabilne miejsca pracy** w różnych sektorach, rozwiązując kwestie bezrobocia zaostrzone przez dezindustrializację.

3.1.5. Inwestycje w **edukację i szkolenia zawodowe** zapewniają siłę roboczą zdolną sprostać wymaganiom nowoczesnych gałęzi przemysłu.

3.1.6. Lokalne i odporne gałęzie przemysłu zapewniają bardziej **stabilne możliwości zatrudnienia**, zmniejszając zależność od niestabilnych rynków globalnych.

3.1.7. Koncentrując się na zrównoważonych i etycznych praktykach, pracownicy mogą korzystać z **lepszych warunków pracy** i bezpieczeństwa zatrudnienia.

W przypadku obywateli:

3.1.8. Dobrze prosperujący sektor przemysłowy promuje ogólną **stabilność gospodarczą**, poprawiając poziom życia i zmniejszając ubóstwo.

3.1.9. Przemysł zapewnia wysokiej jakości miejsca pracy, które wraz z podatkami płaconymi przez przemysł zabezpieczają **inwestycje publiczne** w infrastrukturę i usługi.

3.1.10. Zrewitalizowane strefy przemysłowe mogą prowadzić do lepszej infrastruktury, ulepszonych usług publicznych i **dynamicznych gospodarek lokalnych**.

3.2. Ogólnie rzecz biorąc, reindustrializacja może przynieść znaczące długoterminowe korzyści. Wiąże się to jednak również z wyzwaniami, które wymagają skoordynowanych wysiłków zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich, i którymi należy zarządzać poprzez przemyślaną politykę i planowanie strategiczne:

3.2.1. Jednym z największych wyzwań jest przyciąganie i zatrzymywanie wykwalifikowanych pracownic i pracowników. Przemysł konkuruje z innymi gałęziami gospodarki o przyciągnięcie i zatrzymanie największych talentów, co wymaga oferowania stabilnych miejsc pracy, konkurencyjnych wynagrodzeń i rozwoju kariery. Cenną inicjatywą Komisji Europejskiej jest Plan działania na rzecz wysokiej jakości miejsc pracy, ponieważ wysokiej jakości miejsca pracy i godne warunki pracy są niezbędne dla przyciągnięcia pracowników. Należy też wdrożyć strategie mające na celu aktywizację i wyposażenie określonych grup ludności znajdujących się poza rynkiem pracy oraz zapewnienie im niezbędnych umiejętności, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet, młodzieży, migrantów oraz innych grup społecznie wrażliwych. Ponadto państwa członkowskie muszą być otwarte na przyjmowanie w sprawny i niebiurokratyczny sposób wykwalifikowanych pracowników z państw trzecich. Obejmuje to przyspieszenie wydawania pozwoleń na pracę, uznawanie zagranicznych kwalifikacji i zapewnienie równego traktowania. UE powinna dążyć do tego, by być preferowanym miejscem docelowym dla wykwalifikowanych pracowników z całego świata.

3.2.2. Zapewnienie pracownikom szkoleń i rozwoju umiejętności zarówno technicznych, jak i miękkich, a także jasnej ścieżki kariery i perspektyw zawodowych: Wraz z rozwojem różnych gałęzi przemysłu istnieje ciągła potrzeba szkolenia i zmiany kwalifikacji siły roboczej, aby zapewnić dobre dopasowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy. Posiadanie wykwalifikowanej i odpornej siły roboczej jest szczególnie ważne w sektorach, które stoją w obliczu dwojakiej transformacji. Ponadto z zadowoleniem przyjmujemy apel Komisji o zmianę zasad pomocy państwa i o ustanowienie warunkowości społecznych związanych z inwestycjami publicznymi, w taki sposób, aby stworzyć lepsze zachęty dla przemysłu do inwestowania w podnoszenie i zmianę kwalifikacji, w wysokiej jakości miejsca pracy i rekrutację pracowników na potrzeby sprawiedliwej transformacji. Do osiągnięcia tego celu powinny zmierzać unia umiejętności i Strategiczny plan w dziedzinie kształcenia STEM. Takie szkolenie powinno przewidywać bezpośrednie uznawanie i walidację umiejętności pracownic i pracowników w całej UE po uznaniu ich przez organy publiczne jednego państwa członkowskiego, co zmniejszyłoby obciążenia biurokratyczne.

3.2.3. Szybkie tempo postępu technologicznego wymaga od gałęzi przemysłu ciągłego dostosowywania się i wprowadzania innowacji. Przemysł musi nadążyć za transformację cyfrową, a to oznacza również wykorzystanie nowych technologii, ze szczególnym naciskiem na solidne podejście do cyberbezpieczeństwa w celu zagwarantowania integralności danych i pełnego poszanowania praw osobistych.

3.2.4. Ponowne uprzemysłowienie i jednoczesna dekarbonizacja stanowią wyzwanie. Gałęzie przemysłu muszą pogodzić wzrost ze zrównoważonym rozwojem środowiskowym i społecznym. Włączenie zrównoważonych praktyk do procesów przemysłowych ma zasadnicze znaczenie dla spełnienia przepisów środowiskowych i oczekiwań konsumentów. Wiąże się to z przyjęciem zielonych technologii, zmniejszeniem śladu węglowego i promowaniem zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. Konieczne jest promowanie produktów o obiegu zamkniętym i innowacyjnych modeli biznesowych opartych na obiegu zamkniętym za pomocą zachęt, umożliwiając im dalsze konkurowanie z tradycyjnymi i dochodowymi modelami biznesowymi oraz czyniąc „zielone" i „czyste" produkty i usługi przystępnymi cenowo.

3.2.5. Obciążenia regulacyjne i administracyjne oraz kwestie transgraniczne: Otoczenie regulacyjne i procedury administracyjne UE są często postrzegane jako złożone i uciążliwe, a 32 % firm z UE określa przepisy jako „główną przeszkodę" w ich działalności inwestycyjnej ([15]). Firmy borykają się ze znacznymi kosztami przestrzegania przepisów i opóźnieniami administracyjnymi w uzyskiwaniu zezwoleń i zgód, co może zniechęcać do inwestycji i innowacji. Pomimo jednolitego rynku, różnice w krajowych przepisach, standardach i procedurach tworzą przeszkody w wejściu na rynek i zwiększają koszty dla firm działających w wielu krajach UE. Uproszczenie nie oznacza deregulacji. Nie chodzi o demontaż Zielonego Ładu ani podstawowych zabezpieczeń społecznych, ani też o upodobnienie Europy do USA. Chodzi o ograniczenie biurokracji, która nikomu nie przynosi korzyści.

3.2.6. Podczas gdy reindustrializacja może tworzyć nowe miejsca pracy, może również prowadzić do wypierania technologicznego, w którym automatyzacja i zaawansowane technologie zastępują niektóre rodzaje pracy. Rozwiązanie tego problemu będzie wymagało specjalnych programów w zakresie przekwalifikowania i polityki społecznej.

3.2.7. W miarę jak przemysł staje się coraz bardziej konkurencyjny, może pojawić się zwiększona presja ze strony globalnych konkurentów. Utrzymanie przewagi konkurencyjnej będzie wymagało ciągłych innowacji i wysiłków na rzecz inwestycji.

([15]) The 2025 Annual Single Market and Competitiveness Report (Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2025 r.), Komisja Europejska.

3.2.8. Dialog społeczny, w tym rokowania zbiorowe, musi być osadzony w procesie reindustrializacji, aby zapewnić podejście partycypacyjne. Pracodawcy i pracownicy powinni zobowiązać się do tworzenia i wdrażania konkurencyjnych programów szkoleniowych wspierających spójność przemysłową, społeczną i terytorialną poprzez rokowania zbiorowe i udział pracowników na poziomie przedsiębiorstwa. Nowa umowa społeczna powinna również uwzględniać zorganizowane społeczeństwo obywatelskie i głos młodych ludzi, a zwłaszcza regionów najbardziej dotkniętych transformacją.

3.3. Rola przemysłu jako siły napędowej innowacji i usług o wartości dodanej:

3.3.1. Przemysł ma kluczowe znaczenie dla reindustrializacji Europy, sprzyjając wzrostowi gospodarczemu, innowacjom i zrównoważonemu rozwojowi. Wspiera rozwój usług o wysokiej wartości, łagodzi kryzys związany z kosztami utrzymania i przeciwdziała dezindustrializacji, pobudzając dalsze innowacje, ożywiając lokalne gospodarki, tworząc miejsca pracy i zachęcając ludność do pozostania na obszarach przemysłowych:

3.3.2. Przemysł jest kluczową siłą napędową **innowacji**, często przodując w badaniach i rozwoju nowych technologii i procesów. Ta innowacyjność może przenieść się na inne sektory, wspierając kulturę ciągłego doskonalenia i postępu technologicznego.

3.3.3. Przemysł często promuje **usługi o wartości dodanej**, które poprawiają ogólny łańcuch wartości. Obejmuje to wszystko, od zaawansowanych technik produkcji po usługi posprzedażne, pomagając obniżyć koszty produkcji i prowadząc do wyższej jakości produktów i większego zadowolenia klientów.

3.3.4. Miejsca pracy w przemyśle, szczególnie w sektorach zaawansowanych technologii i zaawansowanej produkcji, zazwyczaj **oferują wyższe wynagrodzenia** w porównaniu z wieloma miejscami pracy w sektorze usług. Może to przyczynić się do poprawy poziomu życia i zmniejszenia nierówności w dochodach.

3.3.5. Sektor przemysłowy oferuje znaczące możliwości **rozwoju zawodowego** i awansu. Pracownice i pracownicy mogą czerpać korzyści z ciągłego uczenia się, rozwoju umiejętności i możliwości awansu na wyższe stanowiska.

Bruksela, dnia 18 czerwca 2025 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE